

Cun l'auto en l'enviern

Pneus d'enviern – indicaziun da la sveltezza sin l'armatura

■ (ACS) Berna – Fin ussa pudev'ins charrar era la stad cun pneus d'enviern, sch'els eran adattads per la sveltezza maximala pussaivla da l'auto. N'era quai betg il cas, stuev'ins montar la primavaira pneus cun in index da sveltezza sufficient. Quai è ussa midà cun la revisiun da l'ordinaziun davart las pretensiuns tecnicas per vehichels sin via (VTS). Quella è en vigor dapi il 1. d'october 1998.

Ina midada datti cunzunt per il possessur e l'utilisader dad autos da persunas. L'art. 59 al. 3 sa cloma da nov sequentamain:

«Vegnan las cundiziuns dals pneus cun l'indicaziun supplementara M+S (pneus d'enviern) tenor art. 58 al. 2 («*Il pneus ston esser adattads per la sveltezza maximala pussaivla da l'auto*») betg ademplidas, èsi da metter in'indicaziun sin u gist sper il tachometer che fa attent a la sveltezza maximala lubida per quests pneus. Pneus da vehichels a motor ston esser adattads per almain 160 km/h, pneus per motos, autos pitschens e vehichels a motor sin trais rodas ston esser adattads per almain 130 km/h.

Facit

Ins dastga pia montar pneus d'enviern, v. d. cun in'indicaziun supplementara M+S (mud and snow = lozza e naiv) e charrar cun quels la stad, era sche lur index da sveltezza è pli bass che la sveltezza maximala dal vehichel. En quel cas ston ins a partir dal 1. d'october 1998 metter in'indicaziun gist sper il tachometer che renda attent a la sveltezza maximala dals pneus d'enviern.

Quai na vul dentant betg dir che la sveltezza maximala lubida en Svizra da 120 km/h na saja betg pli en vigor!

In u l'auto automobilist che dat pais a l'estetica n'è forsa betg content cun questa prescripziun e na vul betg acceptar ella, perquai ch'il tatgader fa

ina mala parita sin l'armatura da ses auto. Ma il tatgader ha in effect psicologic ch'ins na po snegar. Il manischnun vegn regurdà permanentamain a la sveltezza maximala dals pneus d'enviern montads. Quai po cunzunt esser d'avantatg, sch'ins va ina giada en noss pajais vischin ed ha quaidas dad ir in pau pli svelt ch'ils 120 km/h lubids en Svizra.

La nova regulaziun na dat dentant betg via libra a l'automobilist dad ir l'entira stad cun pneus d'enviern. Ils suandants motivs mussan che quai n'è era betg da recumandar:

- Ils pneus d'enviern consistan d'ina maschaida da gomma pli loma ch'ils pneus da stad.
- la stad vegnan ils pneus isads fermamain
- las distanzas da franada èn blier pli lungas
- Ils pneus d'enviern han in profil pli grop ch'ils pneus da stad. Il nivel da canera s'augmenta qua tras, il confort da charrar n'è betg bun e l'auto dovra dapli benzin.

Sin fundament dals motivs menziunads sura, èsi en mintga cas d'evitar dad ir la stad cun pneus d'enviern. Sche Vus vulais isar Voss pneus d'enviern, laschai si els fin la fin da la primavaira e midai pir lura ils pneus. L'entschatta d'atun pudais Vus puspè montar ils vegls pneus d'enviern ed ir cun quels fin l'entschatta da l'enviern. Il pli tard suenter l'emprima navada u cura che la profunditad minimala legala dal profil dad 1,6 mm è cuntanschida, duessas Vus montar ils pneus d'enviern.

Dal reminent: Ils tatgaders pudais Vus retrair da tut ils biros da l'ACS.

Cura che Vus fixais il tatgader, fashai stim da betg surcollar ina glisch da controlla.

Charra a moda segira ed economica – Voss servetsch tecnic da l'ACS.

Temp d'enviern – temp d'accidents?

Quai na sto betg esser

■ (ACS) Berna – Passa 1000 automobilistas ed automobilists han emprendi fin oz a chaschun da trainings spezial da l'ACS co reagir en situaziuns da traffic difficilas: A moda calma e decisa. Gist uschia pon ins savens evitar in accident. Ma er in auto equipà endretg per l'enviern protegja il manischnun da bleras situaziuns malempervivas. Nus mettain perquai a cor a tut ils automobilists ils suandants cussegls:

Pneus

Resguardai la suandanta furmla: 4x4x4. Quai vul dir:

- 4 pneus d'enviern (durant franar ed en las curvas èn necessari tut ils quater pneus per garantir in'aderenza optimala al terren)
- almain 4 mm profil (pli pauc profil ch'il pneu ha e mender ch'èn la traziun e la distanza da franada);
- vegliadetgna dals pneus max. 4 onns (la maschaida da gomma vegn dira).

Tgi che spargna qua, spargna en il fauss lieu e ristga la pel – era quella dad auters.

Vista

- Las glischs e tut ils vaiders (era endadens) ston vegnir lavads regularmain.
- Sfruschavaiders defects u cun lamellas ruttas èn da remplazzar immediat.
- Ina cuchera na basta per avair ina buna vista en il traffic, perquai èsi impurtant da far questa lavur malemperviva la damaun e sgarar davent dapertut il glatsch e sfruschar davent la prugina.
- Automobilists versads mettain la saira in toc chartun u ina folia tranter ils sfruschavaiders ed il vaider. Quai evitescha ch'ils sfruschavaiders ed il vaider vegnan da glatsch.

– En l'aua da lavar ils vaiders tutga in antischel spezial. Agiuntai avunda concentraziun d'enviern, pertge durant charrar sfraida il vent anc supplementarmain.

Tschajera

- Na ristgai mai Vossa vita cun s'orientar a la glisch davos da l'auto davant Vus.
- As orientai sin vias principalas e vias lateralas vi da las pitgas directivas.
- Patratgai vi da l'illusiuin optica: Dis da tschajera para l'auto davant Vus d'esser pli lunsch davent che quai ch'el è en vardad.
- Envidai era il di ora la glisch sbassada, tut tenor il motto: Vesair e vegnir vesì.
- Envidai las glischs da tschajera (che tschorventan ferm!) mo per distanzas da vista sut 50 m.

Aviar

- Rechargiar battarias stanclas; remplazzar battarias veglias.
- Tractar las stuppadias da las portas e fanestras cun meds da protecciun per gomma (vapursader da silicon).
- Laschar controllar l'antischel en l'aua da sfradentar d'ina garascha da confidenza.
- L'antischelader per las serras da las portas na tutga insanua en l'auto, plitgusch en la tastga da maun u dal mantè.

Ir/charrar

- Sin la naiv e sin vias glischnusas:
- Accuplar precautamain cun pauc gas en il 2. gir e dar levamain gas. Pli gudent ina gia laschar «crappar» il motor che glischnar sin via.
  - Ir tant sco pussaivel en girs auts. Main forza ch'in pneu dat sin la via, main

grond è il privel che las rodas cumenzan a sfullar.

- Tegnair dapli distanza e guardar anc pli lunsch ordavant che uschi-glio. La distanza da franada è numnadamain bun 4 gia pli lunga, sin glatsch fin 16 gia pli lunga che sin vias sitgas.
- Evitar franadas, guntgidas ed acceleraziuns andetgas.
- In pau ballast en la valischera dad autos cun tracziun davos po esser fitg nizzaivel. Ideal è in satg da sablun; il sablun pon ins numnadamain sterner sut las rodas sfulladas.

Manar

- Sin vias glischnusas manar a moda leva e loma, pertge l'auto reagescha qua mo plaunsieu sin cumonds da manischar. Mintga manevra brusca dat main aderenza a las rodas davant e finescha en ina glischnada.

Franar

- Tar autos moderns smatgar svel e ferm sin il frain, per ch'il sistem antibloccant (ABS) possia lavurar immediat. Il medem mument guntgir ils obstachels sin via, pertge las rodas restan (sch'ins ha ABS) manischablas.
- Tar autos senza sistem antibloccant smatgar svel e ferm, ma tuttina cun sentiment. Rodas bloccadas e/u vieutas memia fitg n'èn betg manischablas.
- Dal reminent: Franadas d'emprova dattan scleriment davart la situaziun d'aderenza (attenziun a l'auto davostiers).

En quest senn As giavischa il servetsch tecnic da l'ACS in bel enviern senza quitads ed accidents.

